

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20Co/31/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8723210050
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 08. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8723210050.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a členov senátu JUDr. Daniely Babinovej a JUDr. Viery Kandrikovej v právnej veci žalobcu: A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. XXX/XX, XXX XX D., právne zastúpeného: JUDr. Iveta Pálfy Fabianová, advokátka so sídlom Štefánikovo námestie 5, 052 01 Spišská Nová Ves, IČO: 42 241 481, proti žalovanej: E. F., nar. XX.X.XXXX, bytom E. G. XXXX/XX, XXX XX H. - E., právne zastúpenej: JUDr. Martin Bašista, advokát so sídlom Štefánikova 8, 058 01 Poprad, IČO: 37 880 381, o vydanie veci, o odvolaní žalovanej proti uzneseniu Okresného súdu Poprad č.k. 17C/50/2023-100 zo dňa 21.5.2024, takto

rozhodol:

Mení sa uznesenie vo výroku II. tak, že žalovanej sa priznáva náhrada trov konania proti žalobcovi v rozsahu 100 %, o výške ktorej rozhodne súd I. inštancie samostatným rozhodnutím.

odôvodnenie:

- Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým uznesením rozhodol tak, že:
I. Konanie z a s t a v u j e.
II. Stranám sporu náhradu trov konania n e p r i z n á v a.“

Svoje rozhodnutie okrem iného odôvodnil tým, že žalobca žalobným návrhom doručeným súdu 22.6.2023 žiadal, aby súd nariadil žalovanej, aby vrátila žalobcovi osobné motorové vozidlo C. I., ev. č.: H. XXX J..

Pred otvorením pojednávania žalobca zobral žalobu späť v celom rozsahu z dôvodu mimosúdneho vyriešenia sporu.

Na základe uvedených skutočností a citovanej právnej úpravy súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti uznesenia.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 257 Civilného sporového poriadku, z dôvodov hodných osobitného zreteľa súd stranám sporu náhradu trov konania nepriznal. Za dôvody hodné osobitného zreteľa súd považuje osobitnú procesnú situáciu. Žalobca uvádzal, že späťvzatiu žaloby predchádzala snaha žalobcu, aby sa znormalizovali vzťahy medzi stranami sporu vzhľadom na mal. dieťa strán sporu. Žalobca prejavil vôľu prenechať osobné motorové vozidlo žalovanej, aby mohla zabezpečovať prepravu mal. dieťaťa podľa jeho potrieb. Žalobca náhradu trov konania neuplatnil. Žalovaná uplatnila náhradu trov konania, avšak nešpecifikovala dôvod, pre ktorý by súd mohol konštatovať, že žalobca procesne zavinil zastavenie konania, keď zobral späť žalobu výlučne bez ohľadu na správanie sa strán sporu. Žalovaná žiadnym spôsobom nespochybnila tvrdenia žalobcu v späťvzati žaloby. Súd je preto názoru, že ústretovosť žalobcu vo vzťahu k žalovanej vzhľadom na záujem mal. dieťaťa možno považovať za dôvod hodný osobitného zreteľa, pre ktorý je spravodlivé, aby každá strana sporu znášala jej vzniknuté trovy konania.

- Proti rozhodnutiu, a to proti výroku II. o trovách konania, podala včas odvolanie žalovaná, ktorá navrhla odvolaciemu súdu, aby napadnuté uznesenie v napadnutom výroku II. zmenil tak, že žalobca je povinný zaplatiť žalovanej náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

V odvolaní okrem iného poukázala na to, že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil a rozhodol. Súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uvádza, že podaním súdu doručeným dňa 22.6.2023 zobral žalobca v celom rozsahu späť, navrhol konanie zastaviť. Na základe tohto podania súd v zmysle § 145 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) konanie zastavil a uviedol, že o trovách rozhodol podľa ust. § 257, a to tak, že súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

Na základe žaloby podanej žalobcom zo dňa 22.6.2023 sa žalovaná musela vyporiadať s tvrdeniami žalobcu v rámci procesnej obrany, už v predmetnom vyjadrení zo dňa 22.2.2024 žalovaná uviedla, že si voči žalobcovi uplatňuje nárok na priznanie náhrady trov konania v plnom rozsahu. Dňa 27.2.2024 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré žalobca žiadal odročiť z dôvodu nedoručenia vyjadrenia k žalobe, prípadne za účelom mimosúdneho vyriešenia sporu.

Žalovaná sa v priebehu konania musela vysporiadať s viacerými tvrdeniami žalobcu, ktoré významne ovplyvnili priebeh procesu. Každé z týchto tvrdení vyžadovali dôkladnú analýzu a prípravu príslušných podkladov a argumentov zo strany žalovanej. V dôsledku toho vznikli žalovanej náklady spojené s právnym zastúpením a administratívnymi úkonmi. Vzhľadom na tieto skutočnosti je preto dôvodné, aby si žalovaná nárokovala náhradu trov konania v plnom rozsahu, keďže jej vznikli výdavky, ktoré boli priamo spôsobené obranou proti žalobcovým námietkam. Tento nárok je v súlade s princípmi spravodlivého súdneho konania, ktoré predpokladajú, že strana úspešná v spore má právo na náhradu nákladov, ktoré vynaložila na svoju obranu. Tvrdenia žalobcu, prezentované ako prejav určitej „vôle“, žalovaná považuje za účelové a zavádzajúce. Žalovaná poukázala na skutočnosť, že všetky kroky žalobcu, nielen v tomto konaní, ale aj v ostatných konaniach, boli v rozpore s akýmkoľvek prejavmi skutočnej „dobrej“ vôle. V tomto kontexte žalovaná zdôraznila aj účelovosť tvrdení uvedených žalobcom už v samotnej žalobe, kde namiesto vecnej argumentácie žalobca upriamoval účelovo pozornosť na ich maloletú dcéru. Z uvedeného dôvodu považovala tvrdenia žalobcu za účelové a bez právneho významu.

Dňa 21.3.2024 o 9.00 hod. prebiehalo u zástupcu žalovanej v advokátskej kancelárii JUDr. Martina Bašistu mimosúdne rokovanie, kde v priebehu rokovania zo strany žalovanej odznelo, že trvá na svojich tvrdeniach, ktoré bude preukazovať na súde a zároveň, že dôkazné bremeno je na strane žalobcu.

3. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce podľa zásad upravených v ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie je opodstatnené.

4. Dôležitým v prejednávanej veci v otázke zavinenia vzniku trov konania je dispozičný úkon vykonaný žalobcom, ktorý podaním z 2.5.2024 (č.l. 91 spisu) zobral žalobu o vydanie veci vedenú na Okresnom súde Poprad v celom rozsahu späť a navrhol, aby súd konanie v predmetnej veci zastavil a o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

Svoje späťvzatie odôvodnil tým, že „späťvzatiu žaloby predchádzali mimosúdne rokovania a snaha klienta našej AK, p. K. B., aby sa vzťahy medzi účastníkmi znormlizovali, aby neboli napäté, keďže obaja účastníci konania sú rodičmi mal. L.. Žalobca, ktorý je otcom mal. L., má záujem na tom, aby boli čo najlepšie uspokojované potreby maloletého dieťaťa a to aj ponechaním OMV matke, aby mohla zabezpečiť prepravu dieťaťa podľa jeho potrieb.“

5. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu je posúdenie správnosti a zákonnosti postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie o náhrade trov konania.

6. Jediným zákonným postupom ako procesne úspešnej strane (§ 255 CSP) resp. strane, ktorá procesne nezavinila zastavenie konania (§ 256 ods. 1 CSP), nepriznať náhradu trov konania, je ex offio skúmanie existencie podmienok v zmysle ust. § 257 CSP, t.j. dôvodov hodných osobitného zreteľa.

7. Podľa ust. § 257 CSP môže súd výnimočne náhradu trov konania nepriznať, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. Dôvody hodné osobitného zreteľa sú generálnym dôvodom pre nepriznanie náhrady trov konania a použitie tohto ustanovenia negatívne dopadá na stranu sporu, ktorá by inak mala právo na náhradu trov konania. Z tohto dôvodu musí aplikácia daného ustanovenia zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musí mať vždy výnimočný charakter.

8. Ustanovenie § 257 CSP predstavuje odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255 CSP) a od zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 256 CSP). V jeho zmysle súd výnimočne neprizná náhradu trov

konania, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. Vtedy súd nemusí zaviazať neúspešnú stranu sporu na náhradu trov konania, resp. nemusí zaviazať stranu, ktorá spôsobila vznik trov svojim zavinením, aby tieto trovy nahradila protistrane. Nakoľko použitie § 257 CSP negatívne dopadá na stranu sporu, ktorá by inak mala právo na náhradu trov konania, musí aplikácia tohto ustanovenia zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musí mať výnimočný charakter.

9. Ustanovenie § 257 CSP nemožno vykladať tak, že možno kedykoľvek bez ohľadu na základné zásady rozhodovania o náhrade trov konania nepriznať náhradu trov úspešnej strane; vždy musí ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa treba prihliadať na osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery všetkých strán, a tiež na okolnosti, ktoré viedli strany k uplatneniu práva na súde a ich postoj v konaní. Nepriznanie náhrady trov konania musí zodpovedať zvláštnym okolnostiam konkrétneho prípadu a jedným z rozhodujúcich hľadísk je aj to, aby sa takéto rozhodnutie nejavilo ako neprímeraná tvrdosť voči strane, a aby neodporovalo dobrým mravom. V tomto ustanovení je zároveň fixované moderačné právo súdu zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania. Je výrazom toho, že tam, kde zákon nemôže byť natoľko kauzistický, aby postihol celú rozmanitosť života, dotvára sa právo sudcovským výkladom, pričom zákon stanovuje všeobecné podmienky, za ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k inému záveru, než by plynul z dispozície právnej normy. Zákon vyžaduje na také rozhodnutie dve podmienky: musí ísť o dôvody hodné osobitného zreteľa a o výnimočné okolnosti, pričom výklad týchto podmienok je ponechaný na súdnej praxi a je potom vecou konkrétneho prípadu, či došlo k takým okolnostiam, ktoré môžu byť podkladom na rozhodnutie o zmiernení účinkov právnych noriem, ktoré upravujú náhradu trov konania.

10. Z Nálezu ÚS III. 98/2018 z 2.5.2018 vyplýva, že podľa § 257 CSP súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. Citované zákonné ustanovenie predstavuje odchýlku zo zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255 CSP) aj zo zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 256 ods. 1 CSP). Súd podľa neho „nemusí zaviazať neúspešnú stranu sporu nahradiť trovy konania úspešnej strane, resp. nemusí zaviazať stranu, ktorá spôsobila vznik trov svojim zavinením, aby tieto trovy nahradila protistrane.“ Dôvody hodné osobitného zreteľa ani výnimočné okolnosti zákon neuvádza ani exemplifikatívne.

Výklad týchto podmienok ponecháva na súdnej praxi. To však neznamená, že tým vytvára priestor na celkom voľnú úvahu súdu. Strane, ktorá mala vo veci úspech, nemožno nepriznať náhradu trov podľa výnimočného ustanovenia len na základe všeobecného záveru hodnotiaceho dopad rozhodnutia o určitom druhu nárokov. „Nejde o automatické pravidlo, ktoré by sa uplatňovalo vo vzťahu k určitému typu konania (k tomu napr. nálezy Ústavného súdu ČR sp. zn. III. ÚS 292/07 či sp. zn. I. ÚS 303/12), ale ide o prvok individualizácie, nie ľubovôle zo strany súdu (pozri nález Ústavného súdu ČR sp. zn. III. ÚS 727/2000).“ Hranice sudcovskej úvahy sú dané účelom právnej úpravy náhrady trov konania, ktorá jej nepriznanie úspešnému účastníkovi pripúšťa len ako výnimku zo všeobecného procesného princípu zodpovednosti za výsledok sporového konania (§ 255 ods. 1).

11. Právo na priznanie primeranej a právnymi predpismi stanovenej náhrady trov konania, ktoré úspešnej strane v konaní vzniknú, je súčasťou práva na spravodlivý proces a tiež súvisí, pokiaľ ide konkrétne o náhradu trov právneho zastúpenia, s majetkovým právom podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu a právom na právnu pomoc v zmysle čl. 37 ods. 2 listiny (porovnaj Nálež Ústavného súdu SR sp.zn. I. ÚS 119/2012).

12. Podľa § 256 CSP Ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane. Ak strana procesne zavinila trovy konania, ktoré by inak neboli vznikli, súd prizná náhradu týchto trov protistrane.

13. Odvolací súd pripomína, že Pojem „procesné zavinenie“, použitý v ustanovení § 256 CSP, sa posudzuje výlučne z procesného hľadiska. Zásada zodpovednosti za zavinenie je inštitútom procesného práva, a preto rozhodujúcimi skutočnosťami na posúdenie tejto zodpovednosti sú tie, ktoré vznikli po začatí konania.

Zavinenie však nie je možné interpretovať v doslovnom jazykovom zmysle, ale vo vzťahu príčinnej súvislosti, v ktorom príčinou je správanie sa strany sporu (teda aj jej prejav vôle spočívajúci napr. v späťvzati žaloby) a dôsledkom je vznik trov protistrany (pozri uznesenie Ústavného súdu ČR, II. ÚS 563/01 alebo I. ÚS 469/04). Prvkom zavinenia môže byť aj náhoda, napr. odpadnutie predmetu sporu,

pretože nič z toho nie je možné pripočítať na ťarchu toho, kto sa iba bránil. Pokiaľ jedna procesná strana zaviniť, že konanie muselo byť zastavené, pričom o veci nemôže byť meritórne rozhodnuté, a tým zistené, či bola žaloba podaná dôvodne, vzniká jej zásadne povinnosť nahradiť druhej procesnej strane trovy konania.

Vo všeobecnosti platí, že náhradu nákladov konania ovláda zásada úspechu vo veci, ktorá je doplnená zásadou zavinenia. Zmyslom využitia zásady zavinenia je sankčná náhrada nákladov konania, ktoré by pri jeho riadnom priebehu nevznikli, uložená rozhodnutím súdu tomu, kto ich vznik zaviniť. Pri zastavení konania je potom pre vyriešenie otázky náhrady nákladov konania kľúčové zistenie, či, a pokiaľ áno, ktorý z účastníkov z procesného hľadiska zastavenie konania zaviniť. Kritérium procesného zavinenia potom treba posudzovať z objektívneho hľadiska, a to vo vzťahu medzi tým, čo žalujúca strana v konaní požadovala, resp. akého výsledku sa domáhala, a skutočnosťou, pre ktorú žalujúca strana neskôr vzala žalobu späť s tým, aby konanie bolo zastavené. Ak nie je preukázané, že späťvzatie žaloby bolo odôvodnené neskorším správaním žalovaného, ktorý sa celkom či v relevantnom rozsahu zachoval v zmysle žalobnej požiadavky, potom nie je dosť dobre možné nachádzať súvislosť, a teda ani procesné zavinenie medzi jeho správaním vo vzťahu k žalobnej požiadavke (petitu). Inými slovami, použitý termín „zavinenie“ nemožno interpretovať – čo zodpovedá aj ustálenej judikatúre – v doslovnom jazykovom zmysle, ale vo vzťahu príčinnej súvislosti, v ktorom príčinou je správanie účastníka konania (teda aj jeho prejav vôle spočívajúci v späťvzátí návrhu). (Ústavný súd SR, I. ÚS 196/09).

Zmyslom využitia zásady zavinenia je sankčná náhrada trov konania, ktoré by pri jeho riadnom priebehu nevznikli, uložená rozhodnutím súdu tomu, kto ich vznik zaviniť. (Ústavný súd SR, II. ÚS 221/2015).

Zavinenie je potrebné posudzovať len z procesného hľadiska a nie podľa hmotného práva z dôvodu, že v opačnom prípade by išlo o posúdenie dôvodnosti uplatneného nároku vo veci samej. Preto, ak zobral navrhovateľ návrh späť, zásadne platí [ak nejde o prípad uvedený v § 146 ods. 2 druhej vete OSP (teraz § 256 ods. 1 CSP – pozn. autora)], že zaviniť zastavenie konania, a je preto povinný uhradiť odporcovi jeho trovy. (Najvyšší súd SR, sp.zn. 5MCdo12/2008).

14. Vo všeobecnosti platí, že náhradu nákladov konania ovláda zásada úspechu vo veci, ktorá je doplnená zásadou zavinenia. Zmyslom využitia zásady zavinenia je sankčná náhrada nákladov konania, ktoré by pri jeho riadnom priebehu nevznikli, uložená rozhodnutím súdu tomu, kto ich vznik zaviniť. K zastaveniu konania môže dôjsť z rôznych procesných dôvodov (napríklad pre nezaplatenie súdneho poplatku, pre nedostatok podmienok konania, z dôvodu späťvzatia návrhu alebo žaloby a pod.). Pri zastavení sporového konania je potom pre vyriešenie otázky náhrady nákladov konania kľúčové zistenie, či, a pokiaľ áno, ktorý z účastníkov z procesného hľadiska zastavenie konania zaviniť. Kritérium procesného zavinenia potom treba posudzovať z objektívneho hľadiska, a to vo vzťahu medzi tým, čo žalujúca strana v konaní požadovala, resp. akého výsledku sa domáhala, a skutočnosťou, pre ktorú žalujúca strana neskôr vzala žalobu späť s tým, aby konanie bolo zastavené. Ak nie je preukázané, že späťvzatie žaloby bolo odôvodnené neskorším správaním žalovaného, ktorý sa celkom či v relevantnom rozsahu zachoval v zmysle žalobnej požiadavky, potom nie je dosť dobre možné nachádzať súvislosť, a teda ani procesné zavinenie medzi jeho správaním vo vzťahu k žalobnej požiadavke (petitu); v takomto prípade nesie zodpovednosť na zastavení konania žalobca v dôsledku príčinnej súvislosti, ktorou je správanie účastníka konania, teda jeho prejav vôle spočívajúci v späťvzátí návrhu. (Najvyšší súd SR, sp.zn. 7MCdo 4/2010).

Teda kľúčovým je zistenie či, a pokiaľ áno, ktorá zo strán sporu z procesného hľadiska zastavenie konania zaviniť. Kritérium procesného zavinenia potom treba posudzovať z objektívneho hľadiska, a to vo vzťahu medzi tým, čo žalujúca strana v konaní požadovala, resp. akého výsledku sa domáhala, a skutočnosťou, pre ktorú žalujúca strana neskôr vzala žalobu späť s tým, aby konanie bolo zastavené. Žalobca tým, že dispozitívnym úkonom zobral svoju žalobu späť, nepochybne procesne zaviniť zastavenie konania a pokiaľ nebolo ani len tvrdené, že k dispozitívnemu úkonu bol akokoľvek vyprovokovaný správaním sa žalovanej, záver o procesnom zavinení zastavenia konania je nepochybný. Súdom prvej inštancie dôvod na aplikáciu ust. § 257 CSP neobstojí, ako dôvod hodný osobitného zreteľa preto, že žalobca už netrval na určení vlastníckeho práva k motorovému vozidlu a jeho reivindikačnej žalobe (rei vindicatio), len aby uspokojil potreby maloletých detí, ale veď to by žalobca nepochybne dokázal aj ako vlastník hnuťelnej veci. Inak povedané, pokiaľ z procesného hľadiska žalobca zaviniť zastavenie konania a dôvod späťvzatia žaloby nie je logicky uveriteľným spôsobom previazaný so zmýšľaným dispozitívnym úkonom, potom takéto dôvody pre späťvzatie žaloby nemôžu bez ďalšieho predstavovať odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255 CSP) a od zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 256 CSP), preto možno opodstatnene konštatovať, že v danej veci neexistujú také

dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by bolo nevyhnutým sa odchýliť od zásady zodpovednosti za zavinenie.

15. Z týchto dôvodov odvolací súd pristúpil k zmene uznesenia v napadnutej časti postupom podľa § 388 CSP a tomu zodpovedá výrok tohto rozhodnutia o uložení povinnosti žalobcovi nahradiť žalovanej trovy konania v rozsahu 100 %. O kvantifikáciu výšky náhrady trov konania sa postará súd prvej inštancie následným samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

16. Rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).